

Posudek na disertační práci
Mgr. Zdeny Žáčkové „Karel Horký a jeho týdeník Fronta (Vzestupy a pády českého
publicisty a spisovatele)“,
pro Filozofickou fakultu UK v Praze

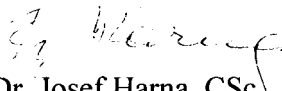
Pokrok dosažený v posledních letech ve studiu českých dějin 20. století vybízí stále častěji k formulování dílčích badatelských témat, jejichž zpracování slibuje prohloubit a zpřesnit náš pohled na obecnější, zdánlivě již dostatečně zvládnuté problémy. K pracím tohoto typu patří i předkládaná studie Mgr. Žáčkové věnovaná životním osudům a veřejné aktivitě jednoho, dnes méně známého českého publicisty spisovatele a žurnalisty, jehož kariéra vrcholila v období první Československé republiky. Ve své době byl ovšem Karel Horký pokládán za vášnivého a, jak dokládá např. Arne Novák, nebezpečného a bezohledného satirika a polemika. Kromě toho šlo o zaníceného zakladatele a vydavatele několika časopisů, které však nedosáhly většího ohlasu a tudíž nepředstavovaly přílišný vydavatelský úspěch. Horký sám tak musel obtížně zápasit o své materiální zajištění. Významnější z jeho periodik byl především týdeník Fronta vydávaný v letech 1927-1939. Na rozbor Fronty také autorka, jak dokládá i podtitul práce, soustředila větší pozornost. I když v případě Horkého nešlo o prvoplánovou osobnost české politické a kulturní sféry, nebo snad právě proto, že o ni nešlo, dokázala autorka proniknout pod povrch dobových jevů a událostí a ukázat je z jiného pohledu. Horkého životní osudy i jeho aktivity zasadila s přehledem do kontextu doby a, aniž by se výslovně snažila zachytila bezděčně i jeho osobní, charakterové rysy, které vysvětlují jeho avanturistické chování, zvraty v politických láskách i neláskách, nestálost politické orientace apod.

Tak prezentace Horkého pobytu v zahraničí v letech první světové války přináší na rozdíl od převažujícího tónu české historiografie poněkud jiný pohled na první odboj, jde pohled spíše ze zorného úhlu politického outsidera, který se marně snažil zapojit se do hlavního proudu dění. I když lze akceptovat důvody, pro něž se dostal Horký do rozporu s Masarykem a Benešem (stál na straně svého tchána poslance Düricha), nelze pochopit jeho téměř denunciantské chování za pobytu v Americe. V těchto pasážích bych např. uvítal jasnější hodnotící stanovisko autorky předkládané práce. Ještě méně je vysvětlitelné jakési názorové vybočení Horkého z linie masivní kritiky Hradu k velmi pozitivnímu hodnocení Beneše po jeho zvolení prezidentem.

Výklad je v zásadě uspořádán chronologicky, do časově orientované osy však autorka vstupovala širšími tématy uzavřenými exkursy. Vynutila si to zejména snaha provést hlubší rozbor Fronty, na jejichž stránkách se objevilo několik výraznějších, zpravidla polemicky laděných témat. Tak např.: Fronta se zapojila do prudké polemiky proti tzv. osvoboditelské legendě, proti politické praxi Hradu, angažovala se v diskusích o národním státě, vyjadřovala se pro silný stát, požadovala změnu zahraniční politiky, vystupovala proti levici a stavěla se proti Masarykovu pojetí českých dějin. Jiný typ exkursů představují medailonky charakterizující několik významnějších a pravidelnějších dopisovatelů Fronty (Lev Borský, Viktor Dyk, František Hlaváček, František Schwartz). Vedle zachycení řady historických jevů je interpretace obsahu Fronty, ale i některé další informace jsou také cenným příspěvkem k dějinám české žurnalistiky. Autorka narušila paušální a přitom plošný obraz české pravice. Ukázala jak složité může být hodnocení českého fašismu, resp. těch proudů, které k fašismu inklinovaly. Zejména vyličení Horkého postojů po Mnichovu a za okupace je přesvědčivým dokladem složitosti poměrů, v nichž se ocitla česká společnost a česká kultura v této tíživé době. Autorka doložila, že i člověk, který měl blízko k fašismu se nemusel zpronevěřit svému národu.

Práce je založena na studiu archivních pramenů na solidním rozboru dobového tisku a široké znalosti literatury. Bez výhrad splňuje požadavky kladené na disertační práce. Doporučuji ji k obhajobě.

V Praze 15. 5. 2006

PhDr. Josef Harna, CSc.
Historický ústav AV ČR